

تَحْسِينُ
نَامِ مَرْيَمَ

مُسْتَنَدٌ لِمَوْلَانَا وَوَلَدَتِهَا

قَوْلُهَا

عَمَّا عَلِيٍّ

تجسم ایده تا مردم دیده

مستند نگاری مراحل ساخت و تولید
سریال مختارنامه

۲

تولید

پژوهش و نگارش: مهتاره علیزاده

پژوهشگران و نویسندگان همکار: جعفر مطلبی پور،

بابک جوانمرد، آزاده نوزاد مقدم

مشاور پژوهش: محسن شاه ابراهیمی

ناظر کیفی: حسین آقاهرندی

راستار: ی: پیمان فیوضات

مدیر هنری، طراح گرافیک: استودینو (دبید کاشانی)

صفحه آرایی: استودیو دریا (حسن مختاری)

امور چاپ و انتشار: سید محمدی، ایزری

چاپخانه: سید

چاپ اول: ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک جلد دوم: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۸۰-۲۹-۰

شابک دوره ی سه جلدی: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۸۰-۳۱-۳

کلیه ی حقوق این اثر متعلق به

دانشگاه صدا و سیما ی جمهوری اسلامی ایران است.

تهران، بزرگراه نیایش، دانشگاه صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

فروشگاه: ۲۲۱۶۸۶۲۰

www.iribu.ac.ir

قیمت مجموعه ۳ جلدی با فلش: ۳۰۰۰۰۰۰ ریال

سرشناسه: علیزاده، مهتاره، ۱۳۵۳ -

عنوان و نام پدیدآور: تجسم ایده تا مردم دیده:

مستندنگاری مراحل ساخت و تولید سریال مختارنامه/

پژوهش و نگارش مهتاره علیزاده،

مشخصات نشر:

تهران: دانشگاه صدا و سیما ی جمهوری اسلامی ایران،

انتشارات، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ج ۳، مصورا (رنگی)، جدول (رنگی)،

شابک: دوره ۳-۳۱-۸۳۸۰-۶۰۰-۹۷۸

ج ۱: ۲۸-۲-۸۳۸۰-۶۰۰-۹۷۸

ج ۲: ۲۹-۰-۸۳۸۰-۶۰۰-۹۷۸

ج ۳: ۳۰-۶-۸۳۸۰-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

مندرجات:

ج ۱: پیش تولید - ج ۲: تولید - ج ۳: پس تولید.

موضوع: مختارنامه (برنامه تلویزیونی)

Mokhtarnameh (Television program)

رضوع: تلویزیون -- ایران -- تولید و کارگردانی

Television -- Iran -- Production and direction

موضوع: تله: یون -- ایران -- برنامه های اسلامی

Islamic television programs -- Iran

موضوع: تلویزیون -- ایران -- برنامه ها

Television programs -- Iran

شناسه افزوده: دانشگاه صدا و سیما ی جمهوری اسلامی ایران

رده بندی کنگره: ۳۱۳۹۷، ۸۰۰-۱۹۹۲/PN

رده بندی دیویی: ۹۱/۴۵۰۲۳۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۳۳۰۶۰

انتشارات دانشگاه صداوسیما

مقدمه ۱۳

کارگردانی ۳۰

انتخاب کارگردان ۲۷

همکاری با تهیه‌کننده ۲۷

دیدگاه‌های کارگردان ۲۸

ساختن یک اثر تاریخی / ساخت فضای آکوستیک /
تاریخی / مخاطب اثر / بازیگری و جان بخشی به
فرهنگ اصیل داستان

کارگردانی و بازیگری ۳۲

انتخاب بازیگران اصلی / هدایت بازیگران / تمرین با
بازیگران اصلی

شرایط بازیگری در سریال مختارنامه ۳۵

انتخاب گروه کارگردانی ۳۷

دستارهای کارگردان / مسمی صحنه

وظایف گروه کارگردانی ۴۰

انتخاب بازیگران مکمل / انتخاب بازیگران فرعی و
نابازیگران / ارتباط با بازیگران / تمرین با بازیگران /
نامن هنروران / آموزش هنروران

انتخاب گروه همکاران ۴۵

طراحی صحنه ۴۸

طراحی لباس ۴۹

فیلمبرداری ۵۰

صدا ۵۱

بدلکاری ۵۴

سوارکاری ۵۶

طراحی رزمی ۵۸

تدوین ۶۰

جلوه‌های ویژه ۶۱

کارگردانی اثر ۶۳

نوع میزانشن و دکوپاژ مختارنامه ۶۵

میزانشن و دکوپاژ سکانس‌های گفتگو / میزانشن و
دکوپاژ سکانس‌های جنگی / طراحی میزانشن‌های
خاص رزمی / طراحی میزانشن براساس شرایط
حسی فضا / کرب

شرایط کارگردانی در سریال مختارنامه ۷۶

❖ مدیریت فیلم برداری

- انتخاب مدیر فیلمبرداری ۸۱
- انتخاب سبک فیلمبرداری ۸۱
- گروه فیلمبرداری ۸۲
- مال اثر و لابراتوار ۸۴
- تأمین تجهیزات فیلمبرداری ۸۵
- مدیریت فیلمبرداری در مرحله تولید ۸۵
- تقسیم کار در گروه فیلم برداری ۸۶
- تجهیزات فیلمبرداری ۸۷

دوربین ها / بدنه های

وسایل حرکتی / لنزها / کابل ها، سیم های رابط و
تصالات برق / مانیتور / وسایل ساخته شده برای
ایجاد جلوه های بصری

- روش انجام کار در گروه فیلمبرداری ۱۰۳۰
- سکانس های ویژه فیلمبرداری ۱۰۴
- فیلمبرداری پلان های حرکتی ۱۰۴
- فیلمبرداری سکانس های جنگ ۱۰۶
- فیلمبرداری صحنه های بدلکاری ۱۰۶
- فیلمبرداری پلان های اسلوموشن ۱۰۸
- فیلمبرداری سکانس های دارای
جلوه های ویژه میدانی ۱۱۰
- همکاری با دیگر گروه ها ۱۱۳
- کارگردان / مدیر طراحی
- مشکلات ۱۱۵

❖ نورپردازی

- انتخاب طراح نور ۱۱۹
- انتخاب گروه نورپردازی ۱۱۹
- تجهیزات نورپردازی ۱۲۰
- انواع نورها / انواع رفلکتورها / انواع سافتها
- تقسیم کار گروه نورپردازی ۱۲۵
- روش نورپردازی ۱۲۶
- نورپردازی در صحنه ی مشعل یا آتش ۱۲۸
- نورپردازی در صحنه ی پلان های حرکتی ۱۲۹
- نورپردازی با بالن ۱۳۰
- نورپردازی در فضاهای داخلی ۱۳۱
- نورپردازی داخل فضای چادرها ۱۳۲
- نورپردازی های خاص در سریال مختارنامه ۱۳۲
- ایجاد تونل های نوری ۱۳۴
- نورپردازی فضای مخوف ۱۳۸
- نورپردازی نمادین ۱۳۸
- مشکلات و پیشنهادات ۱۴۲

❖ طراحی رزم

- انتخاب طراح رزم سریال مختارنامه ۱۷۲
- بررسی فیلمنامه ۱۷۵
- طراحی متناسب با تاریخ داستان فیلمنامه ۱۷۵
- ایجاد توازن میان نیروهای مثبت و منفی داستان ۱۷۷
- بررسی لوکیشن، نیروها و امکانات ۱۷۷
- زمان، مکان و تجهیزات آموزش رزم ۱۷۹
- تکنیک‌ها، روش‌ها و مسائل آموزش رزم ۱۸۲
- آموزش بازیگران و بدلگران / آموزش هم‌وزان و
سپاهی لشکر / چیدن و صف‌آرایی اجرای رزم /
آخرین تمرین و بررسی آیینی قبل از اجرای رزم
- اجرای صحنه‌های رزمی و نظارت بر آن ۱۹۰
- صحنه‌های رزمی مختارنامه ۱۹۱
- بلوای بازار مدائن و بازار رنگرزا ۱۹۱
- نبرد مسلم در خانه‌ی طوعه ۱۹۳
- نبرد زهرین قین در کر بلا ۱۹۴
- نبرد وهب در کر بلا ۱۹۸
- جنگ تواین در اردوگاه شرحیل ۲۰۱
- جنگ تواین با سپاه ابن نمیر ۲۰۲
- جنگ‌های داخلی کوفه ۲۰۴
- جنگ نصیبین ۲۰۷
- جنگ حروراء ۲۱۱
- نبرد نهایی مختار در کوفه ۲۱۵
- همکاری با دیگر گروه‌ها ۲۱۹
- کارگردانی / طراحی صحنه و جلوه‌های ویژه مدائنی /
بازیگران / جلوه‌های ویژه گریم / مدیریت فیلمبرداری
- مشکلات و پیشنهادات ۲۲۲
- عدم حضور طراح رزم در پیش تولید / اجرای
بی‌وقته‌ی رزم

❖ صدابرداری

- انتخاب صدابردار ۱۴۷
- بررسی فیلمنامه ۱۴۷
- بررسی لوکیشن ۱۴۸
- گروه صدابرداری ۱۴۸
- تجهیزات صدابرداری ۱۴۸
- صدابرداری سریال مختارنامه ۱۵۲
- ضبط صدا ۱۵۴
- روش صدابرداری ۱۵۵
- نمونه‌ی میکروفن گذاری / نحوه‌ی ارتشبو و میکیداری
صداهای ضبط شده
- همکاری با دیگر گروه‌ها ۱۶۰
- کارگردانی / همکاری صدابردار و مدیر طراحی /
فسمبرداری / طراحی صحنه / طراحی لباس /
صدابرداری / اختلالات فزکانسی / همزمانی ضبط
صدا در پیش‌رسمه و پس‌رسمه نماها
- مشکلات ۱۶۷
- تغییر شرایط اکوستیکی / اختلالات فزکانسی /
همزمانی ضبط صدا در پیش‌رسمه و پس‌رسمه نماها
/ مواقع طبیعی و محیطی

❖ بدلکاری

- ۲۶۷ شکل‌گیری گروه بدلکاری
- ۲۶۸ ساماندهی گروه بدلکاری
- ۲۶۹ ترکیب‌بندی گروه بدلکاری
- ۲۷۰ آموزش گروه بدلکاری
- ۲۷۱ زمان و مکان آموزش بدلکاران
- ۲۷۱ تکنیک‌ها و روش‌های آموزش بدلکاری
- ۲۷۲ تجهیزات آموزشی و ایمنی بدلکاران
- ۲۷۳ آشنایی بدلکاران با دوربین
- ۲۷۳ اجرای بدلکاری سریال
- ۲۷۵ هدایت و نظارت حین اجرای بدل
- ۲۷۷ بدلکاری سریال مختارنامه
- ۲۷۷ افت از پله‌ها
- ۲۷۸ افت از ارتفاع
- ۲۸۰ شهادت مسلم
- ۲۸۰ قیام زندان
- ۲۸۰ نبرد مسلم با شرطه‌ها
- ۲۸۳ جنگ مکه
- ۲۸۴ سقوط شرطه از دارالاماره کوفه
- ۲۸۵ افت از روی اسب
- ۲۹۰ کشیده شدن سوار بر روی زمین توسط اسب
- ۲۹۱ افت‌های زمینی
- ۲۹۳ آتش‌سوزی
- ۲۹۷ همکاری سرپرست بدلکاری و کارگردان
- ۲۹۷ جمع‌بندی

❖ سوارکاری

- ۲۲۷ انتخاب مسئول سوارکاری
- ۲۲۷ بررسی نیازهای بخش سوارکاری
- ۲۲۷ اسکان و نگهداری اسب‌ها
- ۲۳۲ انتخاب و تهیه‌ی اسب مناسب
- ۲۳۸ نقل و انتقال اسب‌ها و امکانات مورد نیاز آن
- ۲۳۹ گروه سوارکار - سریال مختارنامه
- ۲۴۱ آموزش اسب‌ها
- آموزش عمومی اسب‌ها / آموزش اسب‌های شایسته
- ۲۴۴ آموزش سوارکاران
- آموزش بازیگران بدلکار
- ۲۴۵ طراحی و اجرای سوارکاری سریال مختارنامه
- ۲۴۵ بررسی موارد ویژه سوارکاری
- ۲۴۶ خروج سواران از زیر زمین
- ۲۴۸ پی‌کردن اسب‌ها
- ۲۵۰ حرکت اسب‌ها
- ۲۵۱ بدون سوار
- ۲۵۵ عبور اسب‌ها از شعله‌های آتش
- ۲۵۶ پرش اسب‌ها از روی یکدیگر
- ۲۵۷ لگد مال شدن انسان توسط اسب‌ها
- ۲۵۹ سردست زدن اسب‌ها
- ۲۶۰ حرکات آکروباتیک سواره‌ها بر روی اسب
- ۲۶۱ خواباندن اسب‌ها
- ۲۶۲ همکاری با دیگر گروه‌ها
- بازیگران و بدلکاران / طراحی صحنه
- ۲۶۳ مشکلات

جنگ ربه‌ریان یا محاربه در کوفه / منجیق /

سنگ‌های منجیق

جنگ مکه و آتش زدن کعبه ۳۳۴

ساحب احتیاج بدل برای کعبه

آتش زدن نیزار در جنگ حروراء ۳۳۹

آتش زدن اردوگاه امام حسین علیه السلام در کربلا ۳۳۹

آتش سوزی میدان و خانه‌های شهر کوفه ۳۴۲

طراحی ایمنی برای سقوط انسان ۳۴۲

سقوط انسان و سقوط در میدان جنگ / سقوط

و هت محترانی از انسان

تله‌های پناهگاه حرمه ۳۴۴

تله اول / تله دوم / تله سوم / تله چهارم

کابوس‌ها و توهمات ۳۴۷

تغییر شدن دارالاماره کوفه در خون / کابوس سوزاندن

هشتمین / توهم مختار در بدن و حیوانات

اشک‌ها در جنگ / توهم عماران سعد / دور شدن مسیر

مسجد / سرتاپ سنگ به عمر سعد / خروج سواران از

تیر زدن / غرور زدن این تصویر در زمین

توهم‌های ابن زیاد ۳۵۴

سندش شتر بر روی ابن زیاد

طراحی مکانیزم‌های حرکتی حیوانات ۳۵۷

فی کردن دست در آب / طراحی تیر و جودن

بدن اسب‌ها / طراحی سوار در جای اسب و سوار

طراحی عناصر طبیعی ۳۶۱

گردن خاک / هرم گرمی هوا / سوزن سفید / باران

بار خشکوب

همکاری با دیگر گروه‌ها ۳۶۴

کارگردانی / مدیریت فیمبرداری / جلوه‌های

و نه گویم / طراحی لباس / بدنگاری / سوارکاری /

طراحی رزم / طراحی مسجد / جلوه‌های پیری

جمع بندی ۳۶۷

پیشنهادات ۳۶۷

جلوه‌های ویژه میدانی ❁

ویژگی طراحی جلوه‌های ویژه میدانی ۳۰۱

جلوه‌های ویژه میدانی مختارنامه ۳۰۱

مراحل طراحی جلوه‌های ویژه میدانی مختارنامه ۳۰۲

جلوه‌های ویژه میدانی مختارنامه ۳۰۲

مبارزات جنگی ۳۰۲

نمایش صحنه تیراندازی به بدن / نمایش خروج تیر

از بدن / نمایش سیر فرود رفته در بدن / باران

تیراندازی به حضرت ابوالفضل علیه السلام ۳۰۶

تیراندازی به حضرت / تیراندازی حرکتی در استان / قطع

تیر / حرکت و ابوالفضل

نمایش فرود رفتن تیر در سیر ۳۱۱

نمایش فرود رفتن ۳۱۳

در بدن / حرکات ۳۱۳

نمایش اصابت نیزه به بدن ۱۴

نمایش اصابت چاقو به بدن ۳۱۵

نمایش اصابت تبر به بدن ۳۱۶

نمایش خروج سلاح از بدن ۳۱۶

خروج کعبه / شمشیر از بدن / خروج سرباز از بدن

نمایش ورود سلاح به بدن ۳۱۸

نمایش عربی با سعدی / شمشیر ایرانی با

سعدی / شمشیر با سعدی / شمشیر / شمشیر / شمشیر

با سعدی / شمشیر / شمشیر / شمشیر / شمشیر

نمایش / شمشیر / شمشیر / شمشیر / شمشیر

برای شمشیر / شمشیر / شمشیر / شمشیر

سلاح‌های ضربه‌زننده ۳۲۵

گروه / خواب / شمشیر / شمشیر / شمشیر

ضربه / سیر / شمشیر

پرتاب شدن انسان ۳۲۹

طراحی و اجرای تخریب با منجیق ۳۳۱